HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כגון טבל. שים לו מתירין שמתקנו ויתר ומעשר (ו) והקדש ים לו מתירין על ידי פדייה והקדש עומר מתירו להכי לפיכך ליכא למיגזר להא לפסחה להו בתקנתא: **נתנו בהם חכמים שיעור.** דתרומה בטלה במאה וערלה במתים: **השביעית אוסרת כל שהוא כמינה.** שאם נתערבה שאר של תבן של שביעית בחלף של היתר הינה בטלה: **אמר להם אף אני לא אמרתי.** שיהא שביעית אוסרת במינה כל שהוא: **אלא לביעור.** שאם נטל בגל של שביעית ונטעו בשביעית והוסיפה כל שהוא אותו כל שהוא מבטל את העיקר ומחייב כולו בביעור (ב) **למולאי שביעית: אבל לאכילה.** שאם נתערבו פירות שביעית בפירות שמינית לאחר שנתחייבו בביעור ונעקרו להשתא קיימי לאיסור אכילה הינה אוסרת אלא נתון טעם ואם אין בה נותן טעם מבטל. ומדקתני לא אמרתי אלא לביעור דגידולין מבטלין את העיקר ישמעינן גידולי מבטלין את העיקר: **הא נמי לחומרא.** להא דאמר לעיל ביעור דגידולין מבטלין את העיקר היינו נמי לחומרא שכולן חייבין בביעור העיקר והתוספת אבל נעשו דישמעינן להיתר הינ: **בגללים.** של שדה שירדו עליהם בשביעית וגמחו מחיליהן בלא נטיעה: **אם היו עיון שלהן שחורין.** שמחמת שגמחו (ג) יש להן כח עוד ליגדל אסורין דודאי גדלי ממי שביעית וגידולו מבטלין את העיקר: **חוריקו.** שהן כמו כמוסין ירוקין והכשיפו פניהם מותרין שלא גדלו כלום בשביעית: **אם יכולין ליזמנם.** מן הקרקע בעלין שלהן שכל כך יש להן כח בעלין שלהן שכשחוזח בעליהן שומט עיקרו עמו מן הקרקע אסורין דחשיבי גידולי בשביעית: **כנגדן למולאי שביעית מותרין.** שאם (ד) של שביעית וגמחו בשמינית יש להן כח בעלין מותרין דגידולי הינה מבטלין העיקר של איסור והיינו להיתר כגון הך בעיא דישמעינן ומהא פשטה: **ודלמא.** לעולם אין גידולי היתר מבטלין את האיסור והכא היכי דמי במדוכתן כלומר הא לקתני וכנגדן למולאי שביעית מותרין כגון שהודחו שכשהן במדוכה לגיתנהו לעיקרן בעייניהו אבל בעיא דישמעינן להיתיר בעיקר בעין אילימא לעיקר למימר לא בטלי:

נחמיס

ודלמא הא נמי לחומרא שאני דתרי חומרי מחמרינן בה. ואילימא נוסחי דגרסי אף אני לא אמרתי אלא לביעור והיינו הך דהכי קאמר להו רבי שמעון לא תותביתו לי מהך דמניתיון דשביעית דהרי היא כאילו אומרת בפירוש אף אני לא אמרתי אלא לביעור: **אלא מן הדא פשטה דשניא שירדו עליהם גמיס.** בשביעית וגמחו אם היו עלין שלהן שחורין לאסורן. לאו שחורין ממש אלא טוטח לשחרות שזה מוכיח שגדולן יפה ומקרקע שביעית מגדלו ולפיכך לאסורן: **חוריקו מותרין.** שכיון שאם ירוקים לאו מחמת שיקת הקרקע מגדלו אלא מחמת הבצל עצמו: **אם יכולין ליזמנם שלהם לאסורן.** דבכי האי גוונא מוכחא מילתא שיקתם יפה: **וכנגדן למולאי שביעית מותרין.** משום דבעלין הללו ודאי רבו גידולין על עיקר הבצל המעורב בהן. כך נראה בעיני. אלמא אין גידולין נאסרין בשביעית אלא בשגדלו מעלין לותו: **ודלמא.** שמא בבצלים שבמדוכה ניתנו לגירעי ולא ממכרי גידולין בתריהו:

הממכר

כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומעשר שני והקדש וחדש לא נתנו בהן חכמים שיעור וכל דבר שאין לו מתירין (ב)כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה וערלה וכלאי הכרם נתנו בהם חכמים שיעור אמרו לו (ה)והלא שביעית אין לה מתירין ולא נתנו בה חכמים שיעור דתנן (ו)השביעית אוסרת כל שהוא במינה אמר להן [א] אף אני לא אמרתי אלא לביעור אבל לאכילה בנותן טעם ודלמא הא נמי לחומרא שאני אלא מן הדא פשטה דתנן (ג) בצלים שירדו עליהם גשמים וצמחו אם היו עלין שלהן שחורין אסורין חוריקו מותרין ר' חנניא בן אנטיגנוס אומר אם יכולין ליתלש בעלין שלהן אסורין וכנגדן למוצאי שביעית מותרין אלא מן הדא דתניא

א כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומעשר שני והקדש וחדש לא נתנו בהן חכמים שיעור וכל דבר שאין לו מתירין כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה וערלה וכלאי הכרם נתנו בהם חכמים שיעור אמרו לו והלא שביעית אין לה מתירין ולא נתנו בה חכמים שיעור דתנן השביעית אוסרת כל שהוא במינה אמר להן אף אני לא אמרתי אלא לביעור אבל לאכילה בנותן טעם ודלמא הא נמי לחומרא שאני אלא מן הדא פשטה דתנן בצלים שירדו עליהם גשמים וצמחו אם היו עלין שלהן שחורין אסורין חוריקו מותרין ר' חנניא בן אנטיגנוס אומר אם יכולין ליתלש בעלין שלהן אסורין וכנגדן למוצאי שביעית מותרין אלא מן הדא דתניא

כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל. שנתערב בחולין ויש לו מתירין שיכול להפרישם ממקום אחר. ומעשר שני והקדש יש להם היתר בפדייה: **וחדש.** שהעומר מתירו: **לא נתנו בהם חכמים שיעור.** שחוסרים כל שהוא במינן. מיהו שלא במינן נמוחין טעם כיון דלהשתא מקירי כמו שכתבתי למעלה(ג). ובפרק בתרא דמס' ע"ז (ד) יהיב טעמא אחריינא לטבל דלא בטיל משום דלהתירו כך מיסורו: **ולא דבר שאין לו מתירין לגון תרומה ותרומת מעשר וחלה.** לתע"ג דמלי למשלוי עלייהו כיון דליכא מלוה למיעבד הכי לא מיקרו דבר שיש לו מתירים כדאמרינן לקמן(ה): **נתנו בהם חכמים שיעור.** שאפי' נתערבו במינן בטלין תרומה ותרומת מעשר וחלה במאה עלה וכלאי הכרם במתים ובשאין מינן כולן בששים: **השביעית אוסרת כל שהוא במינה.** דין בתערובת פירות היתר בשל שביעית דין בגידולין כגון בגל שנתן שנטעו בשביעית: **אמר להם אף אני לא אמרתי אלא לביעור.** אף הם לא אמרו שהשביעית אוסרת כל שהוא במינה אלא לענין שלריך לאכול התערובת קודם הביעור כיון שאפשר לאכלו ה"ל כדבר שיש לו מתירין: **אבל לאכילה.** כלומר אם נתערבו לאחר הביעור שאם יהו מוכרים תערובתן לנ"ו שרו בהכילה דין במינן דלא בטיל במינן נותן טעם. אלמא גדולין אינן נמכרין אחר הביעור כמוהו דת"ש היתך תאסור שביעית בגידוליה אלא ודאי אין מעלין על הכחיך הלכך מעלין. והכי איתא בירושלמי לן דאי אין מעלין על הכחיך גידולין בעיקר דאי לא היכי פשטו דמגדולין אסורין מעלין אלא ודאי כדפרישין לעיל. ודאי ליה דלמא הא נמי לחומרא אבל מדינא לעולם אימא לך שהגידולין הרי הן בעיקר הלכך אין מעלין אותו להתירו. ורבותי בעיני לחלף על גב דלעיל אמרין דלמא לחומרא בעינן למפשטה מהא דקאין מלעתין לליכא למידאי כי הא גוונא משום דבאלמא לעיל ליכא אלא חדא מהא מוכחא דאחמרינן דגידולין כמאן דאחו מעלמא דמי אבל הכא אי אחמרינן לחומרא אחני אחני מחמרינן תרי חומרי חדא לביעור כיון דכיש לו מתירין דמי אוסרת כל שהוא והא מוכחא בעלמא הוא ועוד דגידולין שאין לאדם לו מי יתירו אבל קשה למה לי טעם דיש לו מתירין תיפוק ליה משום דכהיתו כך מיסורו: וכל שאין לו מתירין בגון תרומה. ולקמן מפרש אמאי הוי אין מתירין: **וערלה וכלאי הכרם נתנו בו חכמים שיעור.** תרומה נק' עלה וכלאים מחמתים ומיירי במין במינו דבאחרינו מינו אחרי פ' גיד הנשה (חולין קף ס:). דתרומה

כגון טבל. שים לו מתירין שמתקנו ויתר ומעשר (ו) והקדש ים לו מתירין על ידי פדייה והקדש עומר מתירו להכי לפיכך ליכא למיגזר להא לפסחה להו בתקנתא: **נתנו בהם חכמים שיעור.** דתרומה בטלה במאה וערלה במתים: **השביעית אוסרת כל שהוא במינה.** שאם נתערבה שאר של תבן של שביעית בחלף של היתר הינה בטלה: **אמר להם אף אני לא אמרתי.** שיהא שביעית אוסרת במינה כל שהוא: **אלא לביעור.** שאם נטל בגל של שביעית ונטעו בשביעית והוסיפה כל שהוא אותו כל שהוא מבטל את העיקר ומחייב כולו בביעור (ב) **למולאי שביעית: אבל לאכילה.** שאם נתערבו פירות שביעית בפירות שמינית לאחר שנתחייבו בביעור ונעקרו להשתא קיימי לאיסור אכילה הינה אוסרת אלא נתון טעם ואם אין בה נותן טעם מבטל. ומדקתני לא אמרתי אלא לביעור דגידולין מבטלין את העיקר ישמעינן גידולי מבטלין את העיקר: **הא נמי לחומרא.** להא דאמר לעיל ביעור דגידולין מבטלין את העיקר היינו נמי לחומרא שכולן חייבין בביעור העיקר והתוספת אבל נעשו דישמעינן להיתר הינ: **בגללים.** של שדה שירדו עליהם בשביעית וגמחו מחיליהן בלא נטיעה: **אם היו עיון שלהן שחורין.** שמחמת שגמחו (ג) יש להן כח עוד ליגדל אסורין דודאי גדלי ממי שביעית וגידולו מבטלין את העיקר: **חוריקו.** שהן כמו כמוסין ירוקין והכשיפו פניהם מותרין שלא גדלו כלום בשביעית: **אם יכולין ליזמנם.** מן הקרקע בעלין שלהן שכל כך יש להן כח בעלין שלהן שכשחוזח בעליהן שומט עיקרו עמו מן הקרקע אסורין דחשיבי גידולי בשביעית: **כנגדן למולאי שביעית מותרין.** שאם (ד) של שביעית וגמחו בשמינית יש להן כח בעלין מותרין דגידולי הינה מבטלין העיקר של איסור והיינו להיתר כגון הך בעיא דישמעינן ומהא פשטה: **ודלמא.** לעולם אין גידולי היתר מבטלין את האיסור והכא היכי דמי במדוכתן כלומר הא לקתני וכנגדן למולאי שביעית מותרין כגון שהודחו שכשהן במדוכה לגיתנהו לעיקרן בעייניהו אבל בעיא דישמעינן להיתיר בעיקר בעין אילימא לעיקר למימר לא בטלי:

נחמיס

ודלמא הא נמי לחומרא שאני דתרי חומרי מחמרינן בה. ואילימא נוסחי דגרסי אף אני לא אמרתי אלא לביעור והיינו הך דהכי קאמר להו רבי שמעון לא תותביתו לי מהך דמניתיון דשביעית דהרי היא כאילו אומרת בפירוש אף אני לא אמרתי אלא לביעור: **אלא מן הדא פשטה דשניא שירדו עליהם גשמים.** בשביעית וגמחו אם היו עלין שלהן שחורין לאסורן. לאו שחורין ממש אלא טוטח לשחרות שזה מוכיח שגדולן יפה ומקרקע שביעית מגדלו ולפיכך לאסורן: **חוריקו מותרין.** שכיון שאם ירוקים לאו מחמת שיקת הקרקע מגדלו אלא מחמת הבצל עצמו: **אם יכולין ליזמנם שלהם לאסורן.** דבכי האי גוונא מוכחא מילתא שיקתם יפה: **וכנגדן למולאי שביעית מותרין.** משום דבעלין הללו ודאי רבו גידולין על עיקר הבצל המעורב בהן. כך נראה בעיני. אלמא אין גידולין נאסרין בשביעית אלא בשגדלו מעלין לותו: **ודלמא.** שמא בבצלים שבמדוכה ניתנו לגירעי ולא ממכרי גידולין בתריהו:

הממכר

כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומעשר שני והקדש וחדש לא נתנו בהן חכמים שיעור וכל דבר שאין לו מתירין כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה וערלה וכלאי הכרם נתנו בהם חכמים שיעור אמרו לו (ה)והלא שביעית אין לה מתירין ולא נתנו בה חכמים שיעור דתנן (ו)השביעית אוסרת כל שהוא במינה אמר להן [א] אף אני לא אמרתי אלא לביעור אבל לאכילה בנותן טעם ודלמא הא נמי לחומרא שאני אלא מן הדא פשטה דתנן (ג) בצלים שירדו עליהם גשמים וצמחו אם היו עלין שלהן שחורין אסורין חוריקו מותרין ר' חנניא בן אנטיגנוס אומר אם יכולין ליתלש בעלין שלהן אסורין וכנגדן למוצאי שביעית מותרין אלא מן הדא דתניא

כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל. שנתערב בחולין ויש לו מתירין שיכול להפרישם ממקום אחר. ומעשר שני והקדש יש להם היתר בפדייה: **וחדש.** שהעומר מתירו: **לא נתנו בהם חכמים שיעור.** שחוסרים כל שהוא במינן. מיהו שלא במינן נמוחין טעם כיון דלהשתא מקירי כמו שכתבתי למעלה(ג). ובפרק בתרא דמס' ע"ז (ד) יהיב טעמא אחריינא לטבל דלא בטיל משום דלהתירו כך מיסורו: **ולא דבר שאין לו מתירין לגון תרומה ותרומת מעשר וחלה.** לתע"ג דמלי למשלוי עלייהו כיון דליכא מלוה למיעבד הכי לא מיקרו דבר שיש לו מתירים כדאמרינן לקמן(ה): **נתנו בהם חכמים שיעור.** שאפי' נתערבו במינן בטלין תרומה ותרומת מעשר וחלה במאה עלה וכלאי הכרם במתים ובשאין מינן כולן בששים: **השביעית אוסרת כל שהוא במינה.** דין בתערובת פירות היתר בשל שביעית דין בגידולין כגון בגל שנתן שנטעו בשביעית: **אמר להם אף אני לא אמרתי אלא לביעור.** אף הם לא אמרו שהשביעית אוסרת כל שהוא במינה אלא לענין שלריך לאכול התערובת קודם הביעור כיון שאפשר לאכלו ה"ל כדבר שיש לו מתירין: **אבל לאכילה.** כלומר אם נתערבו לאחר הביעור שאם יהו מוכרים תערובתן לנ"ו שרו בהכילה דין במינן דלא בטיל במינן נותן טעם. אלמא גדולין אינן נמכרין אחר הביעור כמוהו דת"ש היתך תאסור שביעית בגידוליה אלא ודאי אין מעלין על הכחיך הלכך מעלין. והכי איתא בירושלמי לן דאי אין מעלין על הכחיך גידולין בעיקר דאי לא היכי פשטו דמגדולין אסורין מעלין אלא ודאי כדפרישין לעיל. ודאי ליה דלמא הא נמי לחומרא שאני אין שהוא בגיטו בגיטו ואפ"ג דאי אין מתירין היינו משום דיש לו מתירין היינו דווקא במינו במינו בטל וכן משמע לעיל גבי יין שהוא